

ORGANISERT INTERNASJONALT SAMARBEID VED- KOMMENDE MYR- OG TORVPROBLEMER

Av Aasulv Løddesøl.

Et samarbeid over landegrensene mellom myr- og torvorganisasjoner av ulike slag, og mellom spesielt interesserte enkeltpersoner, har eksistert i en rekke av år. Formen for samarbeidet har vesentlig bestått i utveksling av tidsskrifter og andre publikasjoner vedkommende myr- og torvspørsmål, eventuelt ved direkte kontakt mellom myrdyrkere og torvprodusenter i de land hvor språkvanskeligheter ikke har stilt seg hindrende i veien. Særlig mellom de nordiske land har kontakten vært god, noe som i første rekke kan tilskrives at det i våre fire land tidlig ble dannet *myr- og torvselskaper* med formål å fremme utviklingen på disse spesielle områdene.

Når det gjaldt behovet for et *utvidet organisert internasjonalt samarbeid* innenfor myr- og torvforskning og praksis, meldte dette seg bl.a. under *Verdenskraftkonferansen i London i 1950*. Under denne konferansen ble det av torvinteresserte delegater fra en rekke land dannet en såkalt «*Peat Contact Group*» på 14 medlemmer med formål å innlede, utvide og styrke samarbeidet og kontaktene som allerede måtte eksistere deltakerlandene imellom. M.a.o. å bringe arbeidet inn i faste, organiserte og effektive former. Både Danmark, Sverige og Finland ble representert i gruppen, mens Norge, som ikke hadde noen representant på Verdenskraftkonferansen der var spesielt interessert i myr- og torvproblemer, ble ikke med. Forfatteren av denne artikkelen ble senere — gjennom gruppens formann, professor dr. *Edy Velande*r, direktør for Ingeniørsvetenskapsakademien i Stockholm, anmodet om å slutte seg til gruppen som et 15. medlem. Det norske myrselskaps styre drøftet henvendelsen, og anbefalte at jeg burde motta vervet. Den viktigste grunnen til dette var at man antok at Norge — som medlem av «*Torvkontaktgruppen*» — ville kunne følge bedre med i utviklingen internasjonalt på dette spesielle område, enn om man sto utenfor.¹

Den første større samarbeidsoppgave som «*Torvgruppen*» tok opp, var planlegging av et såkalt «*Myrsymposium*» i Dublin i samarbeid med det irske statstorvselskapet «*Bord na Mona*». Symposiet ble holdt i tiden 12.—17. juli 1954 med i alt 165 deltakere fra 15 land. Fra Norge deltok bare undertegnede, som var medlem av organisasjonskomitéen. Det var på forhånd innsendt — og distribuert — blant deltakerne 66 foredrag eller rapporter, herav 2 norske, fordelt på 6 seksjoner. Disse rapportene er samlet i et stort bind på ca. 800 sider.

Etter møtene, som ble holdt i *College of Science* i Dublin, var det planlagt ekskursjoner til enkelte torvanlegg og myrdyrkningsfelter².

Selve kongressmeldingen, som er nevnt foran, er også tilgjengelig ved henvendelse til Det norske myrselskap.³

Den andre internasjonale myr- og torvkonferanse som ble arrangert i «Torvgruppens» regi, ble holdt i Leningrad 14.—23. august 1963. Her deltok 694 personer fra 35 land, hvorav 3 fra Norge. Det ble under kongressen presentert 124 rapporter, fordelt på 4 seksjoner. I tillegg kom 24 manuskripter som innløp for sent til å kunne bli mangfoldiggjort — og fremlagt — under konferansen. Fra norsk side ble 3 meldinger presentert, som alle var gjenstand for interesserte diskusjoner i de seksjoner hvor de hørte hjemme. Under — og etter — selve møtene i Leningrad, ble det arrangert enkelte ekskursionsjoner i Leningrad-området, og etter kongressen, dessuten et besøk ved den permanente landbruksutstillingen i Moskva.⁴ Det tok — av flere grunner — lang tid før kongressmeldingen ble publisert i engelsk tekst. Den foreligger imidlertid nå i 2 store bind, utgitt ved Her Majesty, Stationary Office i Edinburgh, ved *Mr. R. A. Robertson*, som er en av visepresidentene i I.P.S.⁵

Den tredje internasjonale myr- og torvkongress ble holdt ved *Laval University* i Quebec i Canada i tiden 18.—23. august 1968. Antallet av deltakere er av Organisasjonskomitéen oppgitt til ca.300, med tillegg av ca. 50 damer. Fra Norge deltok 4 personer. Ca. 15 land var representert denne gang. Grunnen til disse ubestemte tallene er den månedlange poststreiken i Canada sommeren 1968, hvor mange deltakere ikke var blitt registrert i det hele tatt, men som likevel hadde tatt sjansen på å møte. I alt var det innsendt 70 manuskripter til foredrag før streiken begynte, men disse var ikke blitt reproduisert — og distribuert — på grunn av poststreiken, men som ble presentert av vedkommende forfattere under kongressmøtene, og til dels livlig diskutert. Vi nevner her spesielt et foredrag av Organisasjonskomitéens direktør *T. E. Tibbetts* om «*Peat Resources of the World*», som ga et oversyn over *Verdens torvressurser*, hvor myr- og torvspesialister fra mange land, også Norge, hadde gitt sine bidrag. Ikke alle land som *Mr. Tibbetts* hadde sendt spørreskjema til hadde besvart spørsmålene som var stilt, men forfatteren oppgir at tilnærmet 95 % av *Verdens torvressurser*, og at ca. 99 % av *Verdens torvproduksjon* for brensel, jord- og hagebruksformål og eventuelle andre formål, er kommet med i oppgavene.

Verdens samlede myrvidder oppgir *Tibbetts* til ca. 150 millioner hektar, og at torvressursene fordeler seg slik på de enkelte land:

Russland	60,8 %	Sverige	3,4 %
Finland	9,5 %	Polen	2,3 %
Canada	9,1 %	Indonesia	0,9 %
USA (unntatt Alaska)	5,0 %	Norge	0,7 %
Tyskland (øst og vest)	3,5 %	Cuba	0,3 %
De brit. øyer og Irland	3,5 %	Japan	0,2 %

Danmark	0,08 %	Argentina	0,03 %
Italia	0,08 %	Romania	0,03 %
Frankrike	0,08 %	Jugoslavia	0,01 %
New Zealand	0,056 %	Tsjekkoslovakia	0,01 %
Ungarn	0,04 %	Spania	0,004 %
Holland	0,03 %	Andre land	0,22 %
Østerrike	0,03 %		

Summen av prosenttallene for de enkelte land stemmer ikke helt med 100 %, noe man heller ikke kan vente med de avrundede tall som er oppgitt for de enkelte land. Oppgavene er likevel interessante da de gir et tilnærmet bilde over hvor store masser det i det hele dreier seg om for vedkommende land. I de tilfelle Mr. Tibbetts' utsendte spørreskjema ikke er besvart, oppgir han kildene som er benyttet. Tabellen foran er dessuten supplert med enkelte oppgaver hentet fra professor V. Puustjärvis publikasjon: «Peat and Peat Bogs in Finland» (Peat and Plant News, Vol. 1, No. 1, 9—11).

Kongressmeldingen fra Quebec er publisert av Mr. Tibbetts, Department of Energi, Mines and Resources, Ottawa, Canada and National Research Council of Canada, 1968.⁷

Også under — og etter — Quebec-konferansen — ble det arrangert ekskursjoner for studie av større torvproduksjonsanlegg. Hovedekskursjonen for undertegnede gikk til Newfoundland hvor jeg i 1955, som konsulent for Provinsregjeringen i St. Johns, hadde tilrådet oppdyrkingsprosjekter i større målestokk på enkelte større myrområder. Forslaget ble fulgt, og det var meget interessant å se de vellykkede resultater av de omfattende dyrkingsarbeider som var utført i løpet av de 12 årene som var gått siden forslaget ble gitt.⁶

Det har vært meget stor etterspørsel etter kongressmeldingene fra Quebec-konferansen. Det norske myrselskap, som har meldingene til utlån, har sirkulert mellom 80—90 av de 70 rapportene til interesserte fagfolk i løpet av de ca. 3 årene som er gått siden kongressen i Quebec ble holdt.

* * *

Hensikten med denne ajourføring av det materiale som foreligger om dannelsen av og arbeidet hittil innen *International Peat Society (I.P.S.)* og de publikasjoner der foreligger som et resultat av arbeidet i organisasjonen hittil — er å tilrettelegge kildene — eller «stoffet» for den 4. Internasjonale myr- og torvkongress som planlegges holdt i Helsinki i slutten av juni 1972. Det er Finland som har tatt på seg arrangementet med kongressen denne gangen, og hvor forberedelsene har pågått i ca. 2 år. De forberedende planer for arrangementet ble drøftet første gang av Rådet på et møte i Warszawa i juni 1970.⁸ Under et møte i Rådet i juni i Helsinki 1971 ble de endelige planer godkjent av Rådet.⁹ Organisasjonskomitéen er forberedt på å kunne motta inntil 500 deltakere, hvorav de fleste vil kunne innkvarteres ved

Tekniska Högskolan, som ligger i nærheten av Helsinki (Ottaniemi).

Det planlegges flere ekskursjoner i forbindelse med kongressen, både i Finland og Russland, fortrinnsvis i republikkene Estland, Letland og Litauen. M.a.o. er utsiktene til å få en interessant og utbytterik kongress også neste gang I.P.S. går til den kjempeoppgave som slike arrangementer i virkeligheten er, meget lovende.

Litteraturhenvisninger.

1. Internasjonal kontaktgruppe av torvinteresserte. Meddelelser fra Det norske myrselskap, nr. 2, 1953.
2. Fra myr- og torvkonferansen i Dublin. Meddelelser fra Det norske myrselskap, nr. 4, 1955.
3. Papers presented at the International Peat Symposium in Dublin 12th—17th July 1954.
4. Inntrykk fra 2. internasjonale myr- og torvkonferanse, Leningrad 1963. Meddelelser fra Det norske myrselskap, nr. 6, 1964.
5. Second International Peat Congress, Leningrad USSR, 1963, 2 bind. Editor: R. A. Robertson, Edinburgh, 1968.
6. Kort oversikt om International Peat Congress i Quebec 1968. Meddelelser fra Det norske myrselskap, nr. 5, 1968.
7. Proceedings of the Third International Peat Congress, Quebec, Canada, 18.—23. August, 1968.
8. Rapport fra Rådsmøtet i International Peat Society (I.P.S.) Warszawa, med etterfølgende Symposium vedkommende myr- og torvproblemer i Nowy Sacz og ekskursjoner i Sør-Polen i tiden 1.—9. juni 1970. Meddelelser fra Det norske myrselskap, nr. 6, 1970.
9. Melding fra Rådsmøtet i International Peat Society (I.P.S.) i Helsinki, og fra ekskursjoner i forbindelse med Rådsmøtet i tiden 6.—11. juni, 1971. Meddelelser fra Det norske myrselskap, nr. 5, 1971.

IDRETTS- OG PARKANLEGG PÅ MYR

Av konsulent Einar Wold.

Foredrag holdt på seminar om problemer i forbindelse med utbygging av myrområder, arrangert av Norges Ingeniørorganisasjon NITO, avd. Trondheim i mai 1971.

Med de stadige utvidelser av våre byer og en økende konsentrasjon av befolkningen i tettsteder, øker også behovet for områder til idretts- og parkanlegg.

Ved den arealmessige utvidelsen av tettstedene vil tidligere urørte myrarealer mange steder bli liggende innenfor grensene. Spørsmålet dukker da opp hos planleggerne hvorledes slike arealer best mulig kan utnyttes. Valget faller ofte på idrettsplass eller parkanlegg, noe som er ganske naturlig, da forholdene ut fra en overfladisk betraktning kan synes å ligge vel til rette, flat og jevn som myra vanligvis er.

At så ikke uten videre er tilfelle, vitner mange påbegynte, men